

JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin -hankkeen vaikuttavuusanalyysi

Veera Karvonen

OPINNÄYTETYÖ
Kesäkuu 2023

Metsätalouden koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Metsätalouden koulutusohjelma

KARVONEN VEERA

JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin -hankkeen vaikuttavuus-analyysi

Opinnäytetyö 34 sivua, joista liitteitä 4 sivua
Kesäkuu 2023

Vuosien 2020–2022 aikana Tampereen ammattikorkeakoulu ja Suomen metsäkeskuksen läntinen palvelualue toteuttivat yhteistyössä koulutushankkeen JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin. Hankkeen tilaisuuksissa tarjottiin laajasti uusinta tietoa jatkuvasta kasvatuksesta sekä metsänomistajille että metsäalan yrittäjille. Hankkeessa kannustettiin metsänomistajia siirtymään omilla metsätiloillaan jatkuvaan kasvatukseen mahdollisuuksien mukaan. JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin -hankkeeseen sisältyi yhteensä 19 tapahtumaa, jotka koostuivat erilaisista maastokoulutustapahtumista ja webinaareista.

Tämä opinnäytetyö on kyselytutkimus, jossa selvitetään hankkeen tapahtumien vaikuttavuutta osallistujiin sekä miten JATKAS-hankkeen koulutukset onnistuivat niille asetetuissa tavoitteissa. Tutkimus toteutettiin sähköisesti lähetettävällä kyselylomakkeella.

Tuloksista käy ilmi, että vastaajat ovat suurelta osin kokeneet saaneensa JATKAS-hankkeen tapahtumista uutta ja merkittävää tietoa jatkuvasta kasvatuksesta sekä mahdollisuuksista lisätä luonnon monimuotoisuutta metsän käsittelytoimien suunnittelun yhteydessä. Osa vastaajista toivoi enemmän tietoa jatkuvan kasvatuksen taloudellisesta tuottavuudesta sekä jatkuvaan kasvatukseen erikoistuneista toimijoista. Suurin osa vastaajista koki hankkeen myös lisänneen heidän kiinnostustaan jatkuvaan kasvatukseen ainakin jonkin verran. Yli puolet vastaajista oli ainakin harkinnut tekevänsä muutoksia omien metsiensä hoitomenpiteisiin hankkeen aikana saamiensa tietojen pohjalta. Vastaajat olivat myös pääsääntöisesti tyytyväisiä tapahtumiin, joihin he osallistuivat.

Saatujen vastausten perusteella JATKAS-hanke on onnistunut koulutustilaisuuksille asettamissaan tavoitteissa hyvin. Tulevaisuudessa vastaavia hankkeita voitaisiin enemmän markkinoida myös metsäalan yrittäjille, joiden osuus vastaajista jäi pieneksi.

Asiasanat: jatkuva kasvatusta, vaikuttavuus analyysi

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in forestry

KARVONEN, VEERA

JATKAS – Project Impact Analysis of The Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin-project

Bachelor's thesis 34 pages, appendices 4 pages
June 2023

During the years 2020-2022 Tampere University of Applied Sciences and the Finnish Forest Centre carried out a joint educational project JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin. The purpose of the project was to provide the latest information about continuous-cover silviculture for forest owners and small forestry entrepreneurs. The goal of the project was to educate and to encourage forest owners to adopt continuous-cover silviculture practices in areas where it is sensible. The project involved 19 educational events, including web conferences and field training events in different types of forests. This thesis is a survey that analyses the effectiveness of the project and how successful the project was at achieving its goals. The survey was conducted by an electronic questionnaire.

The results show that most of the participants received new information about continuous-cover silviculture and improving biodiversity in commercial forests. Some of the participants hoped for more information on the economic efficiency of continuous-cover silviculture and information about companies specializing in it. Most participants reported increased interest continuous-cover silviculture and preserving the biodiversity of forests after participating in the project. More than 50% of the participants had at least considered making changes to their forest management practices based on the information they received during the project. The participants were mainly satisfied with the events in which they participated.

Based on the results of the survey, the JATKAS-project succeeded in achieving its educational goals. Future projects could also be marketed to forest entrepreneurs.

Key words: continuous-cover silviculture, impact analysis

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	JATKUVA KASVATUS.....	6
	2.1 Jatkuvan kasvatuksen määrittely	6
	2.2 Jatkuvan kasvatuksen menetelmät	6
3	METSÄNOMISTAJARAKENNE.....	7
	3.1 Suomalaisen metsänomistajarakenne	7
4	JATKAS – JATKUVAA KASVATUSTA PIRKANMAAN METSIIN - HANKE	8
	4.1 Hankkeen kuvaus.....	8
	4.2 Toteutuneet koulutukset.....	8
	4.3 Pirkanmaalaisen metsänomistajan kiinnostus jatkuvaan kasvatukseen	9
5	VAIKUTTAVUUS	11
	5.1 Vaikuttavuuden mittaaminen ja analysointi	11
6	AINEISTO JA MENETELMÄT	12
	6.1 Tutkimusaineisto	12
	6.2 Kysymyslomakkeiden rakenne ja käsittely	12
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET	14
	7.1 Vastaajien taustatietoja	14
	7.2 Vastaajien käsitykset jatkuvasta kasvatuksesta ennen JATKAS- hankkeeseen osallistumista	16
	7.3 Osallistujien mielipiteitä hankkeeseen osallistumisen jälkeen	17
	7.4 Palaute hankkeen onnistumisesta	22
8	POHDINTA	26
	LÄHTEET.....	30
	LIITTEET	31
	Liite 1. Saatekirje	31
	Liite 2. Kysely lomake	32

1 JOHDANTO

JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin on Tampereen ammatti-korkeakoulun ja metsäkeskuksen yhteistyössä toteuttama koulutushanke. Hanke toteutettiin vuosien 2020–2022 aikana ja sisälsi sekä maastopäiviä, että webinaareja. Koulutustilaisuudet käsittelivät jatkuvan kasvatuksen menetelmiä, sekä metsänkäsittelyn ja luonnonhoidon vaikutuksia ympäristöön. Hankkeen koulutukset oli kohdistettu erityisesti metsänomistajille sekä metsäalan pien-metsäyrittäjille. JATKAS-hankkeen koulutuksissa haluttiin tuoda osallistujille laajasti uusinta tutkittua tietoa jatkuvasta kasvatuksesta sekä luonnonhoidosta metsän käsittelyn yhteydestä. Osallistujille haluttiin myös tarjota mahdollisuuksia tutustua käytännössä jatkuvan kasvatuksen metsäkohteisiin. Tavoitteena oli lisätä osallistujien tietoa jatkuvan kasvatuksen mahdollisuuksista ja vaikutuksista metsänhoidossa.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää JATKAS-hankkeen onnistuneisuutta osallistujien näkökulmasta sekä selvittää miten se vaikutti osallistujien näkemyksiin ja tietoon jatkuvasta kasvatuksesta. Tutkimuksessa selvitettiin myös JATKAS-hankkeen vaikuttavuutta vastaajien metsänhoitotoimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Tutkimuksen pohjana toimii kyselytutkimus, joka lähetettiin hankkeen osallistujille sähköpostitse.

2 JATKUVA KASVATUS

2.1 Jatkuvan kasvatuksen määrittely

Jatkuvan kasvatuksen alle kuuluu useita talousmetsien hoitomenetelmiä. Tärkein ero tasaikäisrakenteiseen metsänhoitoon on pyrkimys pitää metsä osittain tai kauttaaltaan peitteisenä, jolloin vältetään laajat avohakkuut. Jatkuvassa kasvatuksessa halutaan usein myös hyödyntää metsän luontainen uudistuminen, jolloin voidaan välttyä istutuksen kustannuksilta. Osa jatkuvan kasvatuksen hoitomuodoista ovat suhteellisen uusia Suomen tämän päivän metsänhoidossa ja tulivat mahdollisiksi vaihtoehtoiksi vasta vuoden 2014 metsälakiuudistuksen yhteydessä. (Valkonen 2017, 8).

2.2 Jatkuvan kasvatuksen menetelmät

Jatkuvan kasvatuksen yleisimpiä muotoja ovat poiminta- ja pienaukkohakkuut. Poimintahakkuilla tarkoitetaan eri-ikäiskasvatukseen liittyvää hakkuumenetelmää, jossa metsästä poistetaan suurimmat puuyksilöt, joiden kasvu on jo hidastunut. Suurimpien puiden lisäksi hakkuissa poistetaan myös vialliset tai sairaat puuyksilöitä puukannan laadun säilyttämiseksi hyvälaatuisena. Hakkuun jälkeen nuoremmat puut saavat käyttöönsä enemmän kasvutilaa, ravinteita ja valoa, mikä nopeuttaa niiden kasvua. (Valkonen 2017,10)

Pienaukkohakkuu on metsälakiin kirjattu termi, jossa metsään tehdään pieniä alle 0,3 ha:n hakkuita, joiden annetaan metsittyä uudelleen luontaisesti. Aukkojen taimettumisen jälkeen voidaan suorittaa uusia hakkuita, joissa laajennetaan aikaisempia aukkoja sekä tehdään uusia. Pienaukkohakkuilla voidaan uudistaa koko metsikkö tai sitä voidaan käyttää esimerkiksi harvennushakkuiden rinnalla. (Valkonen 2017,10–11).

3 METSÄNOMISTAJARAKENNE

3.1 Suomalaisen metsänomistajarakenne

Suomalaisen metsänomistajan keski-ikä on noussut tasaisesti vuosikymmenien aikana (Hallberg 2020, 45). Vuonna 2020 tehdyn tutkimuksen mukaan suomalaisten metsänomistajien keski-ikä on 62 vuotta. Lisäksi on huomattavaa, että yli puolet Suomen metsänomistajista ovat yli 65-vuotiaita. Pienimmän ikäryhmän muodostavat alle 45-vuotiaat metsänomistaja, joiden osuus on vain 12 %. (Karppinen, Hänninen & Horne 2020, 26–27.) Suomalaisista metsänomistajista, jotka omistavat metsää joko yksin, puolison kanssa tai joko kuolinpesän tai yhteismetsän osakkaana 41 % ovat naisia. Naisten osuus laskee kuitenkin huomattavasti, kun kyselyihin pyydetään vastamaan sen henkilön toimesta, joka hoitaa metsätilan asioita aktiivisesti. (Karppinen ym. 2020, 14.)

Tarkasteltaessa metsänomistajien ikäjakaumaa, ei ole yllättävää, että hieman yli puolet metsänomistajista ovat myös eläkeläisiä. Toiseksi suurimman ammattiryhmän muodostavat palkansaajat, jotka edustavat noin kolmannesta metsänomistajista. Maa- ja metsätalousyrittäjiä on metsänomistajissa hiukan enemmän kuin muita yrittäjiä. (Karppinen ym. 2020, 14.)

Kun vertailtiin metsänomistajan/omistajien omistamien metsätilojen koko pinta-alaa yhden maakunnan alueella huomattiin, että keskimääräinen omistettun metsäpinta-alan koko on 48 ha. Keskipokoisen omistettun metsämaan pinta-ala sijoittuu 20–49 hehtaarin väliin, joka edustaa omistettavan metsätilan kokoa kolmannekselle metsänomistajista. Pienempiä eli alle 20 ha metsätiloja omistaa noin 40 % metsänomistajista mutta pienempien tilojen osuus koko Suomen metsämaasta on huomattavasti pienempi verrattuna isoihin metsätiloihin. (Karppinen ym. 2020, 31–32.)

4 JATKAS – JATKUVAA KASVATUSTA PIRKANMAAN METSIIN -HANKE

4.1 Hankkeen kuvaus

JATKAS – jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin -hanke on Tampereen ammattikorkeakoulun sekä Suomen metsäkeskuksen läntisen palvelualueen yhteistyössä toteutettu koulutushanke. Hankkeeseen sisältyi maastokoulutuksia, maastokohteiden esittelywebinaareja, asiantuntijawebinaareja sekä koulutusmatka Pohjois-Suomeen ja Evolle. Hankkeeseen liittyvät tapahtumat järjestettiin vuosien 2020–2022 aikana, mutta niiden toteutusta rajoittivat koronaan liittyvät suositukset. Tästä syystä tapahtumista suunniteltua suurempi osa toteutettiin verkossa. (JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin n.d.).

Hankkeen tavoitteena oli lisätä metsänomistajien, sekä pienmetsäyrittäjien tietoa jatkuvan kasvatuksen menetelmistä. Koulutuksissa pyrittiin tarjoamaan laajasti tuoreinta tutkittua tietoa jatkuvapeitteisistä metsänhoitomenetelmistä sekä metsänhoidon vaikutuksista luontoon. Tiedon lisääntyessä toivottiin, että metsänomistajilla olisi koulutusten jälkeen valmiudet sekä kiinnostusta siirtää omia metsiä jatkuvan kasvatuksen piiriin, siltä osin kuin ne ovat siihen soveltuvia. Jatkuvan kasvatuksen lisäksi haluttiin lisätä myös tietoa siitä, miten eri metsänkäsittelymuodoilla voidaan suojella luonnon monimuotoisuutta ja vähentää metsätalouden vesistöhaittoja (JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin n.d).

Osana JATKAS-hanketta tehtiin myös yleinen kartoitus pirkanmaalaisten metsänomistajien suhtautumisesta jatkuvaan kasvatukseen (Satoniitty 2022). Tässä kyselytutkimuksessa keskityttiin yleisesti Pirkanmaalaisten metsänomistajien asenteisiin metsänhoidosta ja jatkuvasta kasvatuksesta, sekä selvitettiin miten metsänomistajat yleensä saavat tietoa metsänhoidosta.

4.2 Toteutuneet koulutukset

JATKAS-hankkeeseen kuului monipuolisesti teoria- ja maastokoulutuksia, sekä asiantuntiawebinaareja. Yhteensä koulutustapahtumia oli 19 kappaletta. Maastokoulutuksissa esiteltiin erilaisia metsäkohteita käytännössä ja havainnollistettiin erilaisten metsänhoitotoimenpiteiden vaikutuksia. Ennen jokaista maastokoulutusta pidettiin myös maastokohteiden esittelywebinaari, joiden tarkoitus oli antaa alustavaa tietoa maastokohteista ja niihin liittyvistä jatkuvan kasvatuksen menetelmistä. Maastokohteiden lisäksi hankkeen aikana pidettiin neljä laajaa asiantuntijawebinaareja mukaan lukien hankkeen aloitus- ja päätöswebinaarit. Webinaareissa oli vierailevina luennoitsijoina useita metsäalan asiantuntijoita. Tavoitteena webinaareissa oli antaa osallistujille kattavasti uusinta tutkimustietoa metsän- ja luonnonhoitoon liittyen sekä tarjota mahdollisuus kysyä aiheista alan asiantuntijoilta. Lisäksi hankkeeseen sisältyivät nelipäiväinen Pohjois-Suomen opintomatka ja kaksipäiväinen opintomatka Evolle, joissa tehtiin vierailuja erilaisiin hakkuu- ja maastokohteisiin.

4.3 Pirkanmaalaisen metsänomistajan kiinnostus jatkuvaan kasvatukseen

Osana JATKAS-hanketta tehtiin myös toinen opinnäytetyö, jossa kartoitettiin pirkanmaalaisen metsänomistajien kiinnostusta jatkuvaan kasvatukseen. Tutkimuksessa huomattiin, että merkittävä osa Pirkanmaalaisista kyselyyn vastanneista metsänomistajista ovat paitsi kiinnostuneita, myös hyvin tietoisia jatkuvasta kasvatuksesta.

Vastaajista reilusti yli puolet (86 %) koki tuntevansa jatkuvan kasvatuksen menetelmät joko erittäin tai melko hyvin. (Satoniiitty 2022, 30). Kun tutkimuksessa kartoitettiin, kuinka moni vastaajista oli jo hyödyntänyt jatkuvan kasvatuksen menetelmiä omalla metsätilalla, huomattiin että jatkuvaa kasvatusta käyttäneiden osuus oli hieman yli puolet vastanneista. Kiinnostusta jatkuvaan kasvatukseen oli tutkimuksen mukaan kuitenkin vielä suuremmalla osalla vastanneista. Erittäin kiinnostuneita ja melko kiinnostuneita jatkuvasta kasvatuksesta oli vastanneista yhteensä 68 %. (Satoniiitty 2022, 31). Tutkimuksessa huomattiin, että vaikka jatkuvasta kasvatuksesta oltiin kiinnostuneita hiukan yli puolet oli sitä mieltä että se on uudistusmuotona hankala ja epävarma (Satoniiitty 2022, 35). Lisäksi yli puolet vastaajista koki, että alan toimijat eivät tarjoa jatkuvaa kasva-

tusta vaihtoehtona ainakaan kovin usein. Hiukan yli puolet epäili myös sitä, ettei alan toimijoilla ole riittävästi tietoa jatkuvasta kasvatuksesta. (Satoniiitty 2022, 33).

5 VAIKUTTAVUUS

5.1 Vaikuttavuuden mittaaminen ja analysointi

Vaikuttavuuden mittaaminen on merkittävä osa tavoitteellisten projektien tai palveluiden kehittämistä. Vaikuttavuutta mittaamalla halutaan selvittää, onko toteutettu projekti tuottanut toivottavia tuloksia ja mitkä tekijät siihen ovat vaikuttaneet. (Tolonen 2021, 15) Tulosten perusteella pystytään arvioimaan ovatko hankkeiden saavutukset riittäviä käytettyihin resursseihin nähden. Arviointi auttaa myös kehittämään palveluita ja karsimaan löydettyjä epäkohtia.

Vaikuttavuutta analysoidessa halutaan selvittää asioiden syy- ja seuraussuhdetta. Halutaan siis tietää, miten jokin tapahtuma on vaikuttanut tutkittavaan kohde-ryhmään. Vaikuttavuuden tutkimuksessa suurin ongelma onkin todistaa, että vaikutukset ovat peräisin tarkasteltavasta tapahtumasta, etenkin kun halutaan tietää hyvin subjektiivisten asioiden kuten asenteiden ja mielipiteiden muutosta. (Dahler-Larsen 2005,7). Tässä opinnäytetyössä JATKAS-hanke on se tapahtuma, jonka vaikutus osallistujiin haluttiin selvittää.

6 AINEISTO JA MENETELMÄT

6.1 Tutkimusaineisto

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää JATKAS-hankkeen vaikuttavuutta hankkeeseen osallistujiin. Vaikuttavuuden tutkimisen pohjana toimi kyselytutkimus (liite 2). Kyselylomakkeet lähetettiin elokuussa 2022 JATKAS-hankkeen järjestäjien kautta sähköpostitse yhteensä 319 henkilölle. Kyselyn yhteydessä lähetettiin saatekirje (liite 1). Syyskuun lopussa lähetettiin myös muistutuskirje, jossa hankkeeseen osallistuneita kehoitettiin vastaamaan kyselyyn. Muistutusviestin tavoitteena oli kartuttaa vastausten määrää.

Vastauksia saatiin yhteensä 62 kappaletta, mutta vastaajista ainoastaan 57 oli osallistunut vähintään yhteen hankkeen järjestämistä tilaisuuksista. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella JATKAS-hankkeeseen liittyvien tapahtumien vaikuttavuutta, joten tuloksista karsittiin vastaajat, jotka eivät osallistuneet yhteenkään jatkas hankkeen tilaisuuteen. Hankkeeseen osallistuneiden vastausprosentti on 18.

6.2 Kysymyslomakkeiden rakenne ja käsittely

Varsinainen kyselylomake tehtiin Tampereen ammattikorkeakoulun E-lomakkeella. E-lomake alustana mahdollisti sen, että kysely pystyttiin lähettämään sähköisessä muodossa ja siihen vastaaminen onnistui joko tietokoneelta tai mobiililaitteista.

Tutkimuksessa keskityttiin JATKAS-hankkeen vaikuttavuuteen, mutta kysymyksiin lisättiin myös perustietoja vastaajista. Kysymysten määrä pyrittiin pitämään mahdollisimman vähäisenä, jotta vastaamisaika ei venyisi liian pitkäksi ja näin ollen vastauksia saataisiin mahdollisimman paljon. Kyselylomake jaettiin kolmeen osioon. Ensimmäinen osio käsitteli osallistujien perustietoja sekä osallistumisaktiivisuutta JATKAS-hankkeen koulutuksiin. Toisessa osiossa käsiteltiin hankkeen vaikutusta osallistujien toimintaan omassa metsänhoidossa sekä mielipiteisiin jatkuvasta kasvatuksesta ja sen osa-alueista. Kolmannessa osiossa

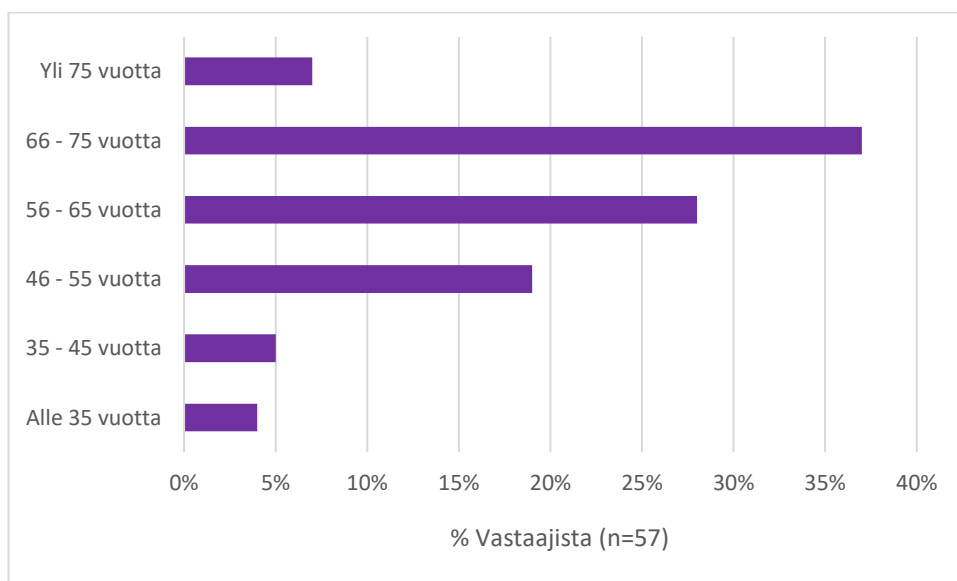
käsiteltiin osallistujien tyytyväisyyttä hankkeen tarjontaan ja toteutukseen, sekä kartoitettiin hankkeen mahdollisia puutteita.

Kyselylomakkeen sulkeuduttua lomakkeella kerätyt tiedot siirrettiin E-lomake-ohjelmistosta Excel-tilukkolaskentaohjelmaan. Excel-järjestelmässä tuloksista muodostettiin tässä työssä esiintyvät diagrammit ja taulukot, jotka helpottavat tulosten analysointia ja vertailua. Vastaajien henkilö- ja yhteystietoja ei käsitelty tätä työtä tehtäessä lainkaan, sillä kyselylomake lähetettiin JATKAS-hankkeen toteuttajien toimesta ja kaikki vastaukset käsiteltiin anonymisti.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

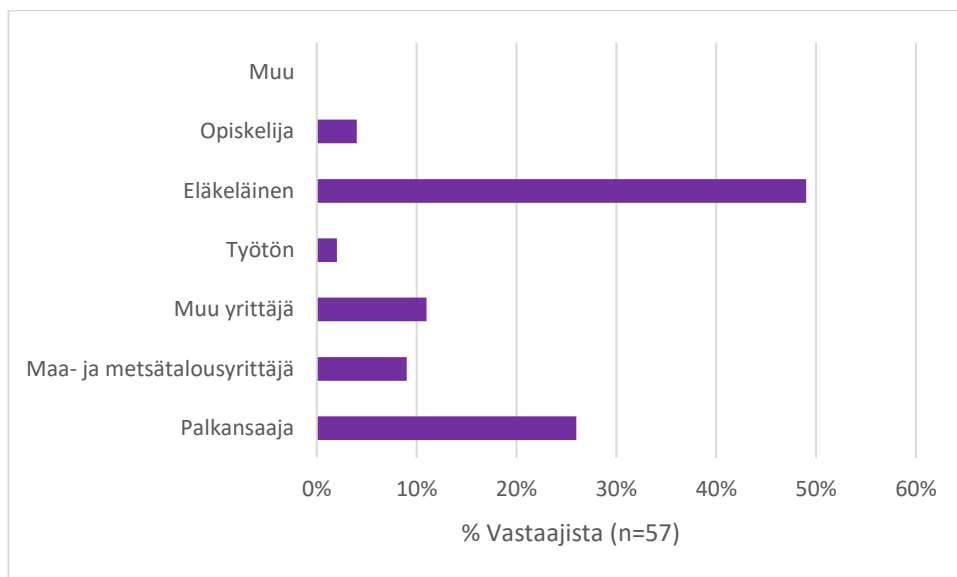
7.1 Vastaajien taustatietoja

Kyselylomakkeen ensimmäisessä osassa vastaajilta kysyttiin yleisiä perustietoja, kuten ikä, sukupuoli, ammatti sekä omistettujen metsätilojen pinta-ala yhteensä. Ikäjakauman kartoitukseen tehtiin kuusi eri ryhmää (kuvio 1). Tulosten perusteella suurimmaksi ikäryhmäksi osoittautui 66–75-vuotiaat, joita oli vastaajien joukossa 37 %. Toiseksi eniten, eli lähes kolmannes (28 %) vastaajista kuului 56–65-vuotiaiden ikäryhmään. Yli 75-vuotiaita oli 7 % ja 35–45-vuotiaiden ikäryhmään kuului 5 % vastaajista. Pienin ikäluokka oli alle 35-vuotiaat, joihin kuului 2 % vastanneista osallistujista. Kyselyyn vastanneista osallistujista 82 % oli miehiä ja 18 % naisia.

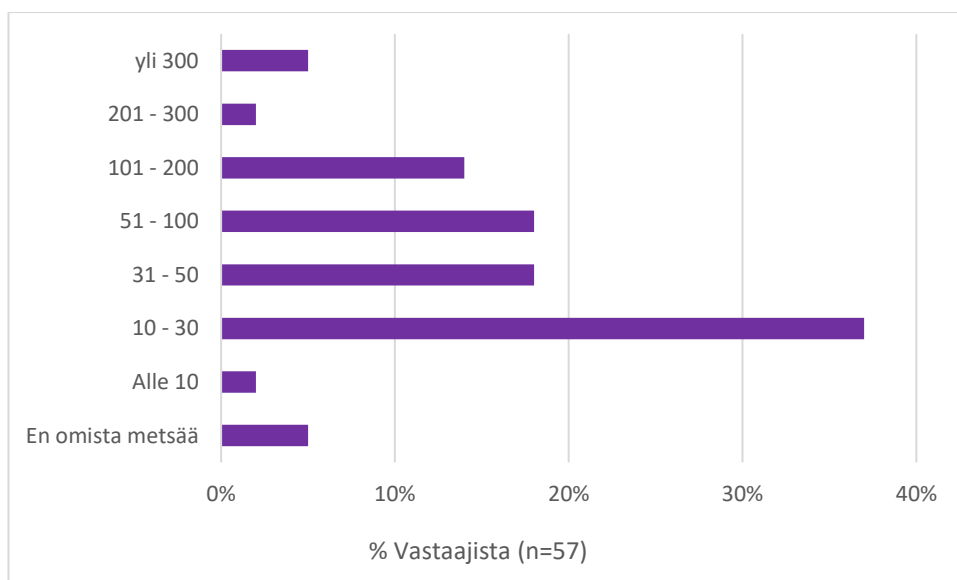
KUVIO 1. Vastaajien ikäjakauma

Kyselyssä selvitettiin myös osallistujien ammatti (kuvio 2). Lähes puolet vastaajista (49 %) oli eläkeläisiä. Vastaajista 26 % oli palkansaajia. Maa- ja metsätalousyrittäjiä oli 9 % tutkimukseen osallistuneista ja muita yrittäjiä 11 % vastanneista. Opiskelijoita oli vastaajien joukossa 4 % ja työttömiä 2 %.

KUVIO 2. Vastaajien ammattiryhmät.

Kyselyssä tiedusteltiin myös vastaajien omistaman metsätalousmaan kokonaispinta-ala hehtaareina (kuvio 3). Vastaajista 37 % omisti metsätalousmaata 10–30 ha. Sekä 31–50 ha omistavia, että 51–100 ha omistavia metsänomistajia oli molempia 18 %. 101–200 ha metsätalousmaata omisti 14 % vastanneista. 2 % vastanneista sanoi omistavansa metsätalousmaata 201–300 ha ja 5 % yli 300 ha. Alle 10 ha metsää omisti 2 % vastanneista ja 5 % ei omistanut metsätalousmaata lainkaan.

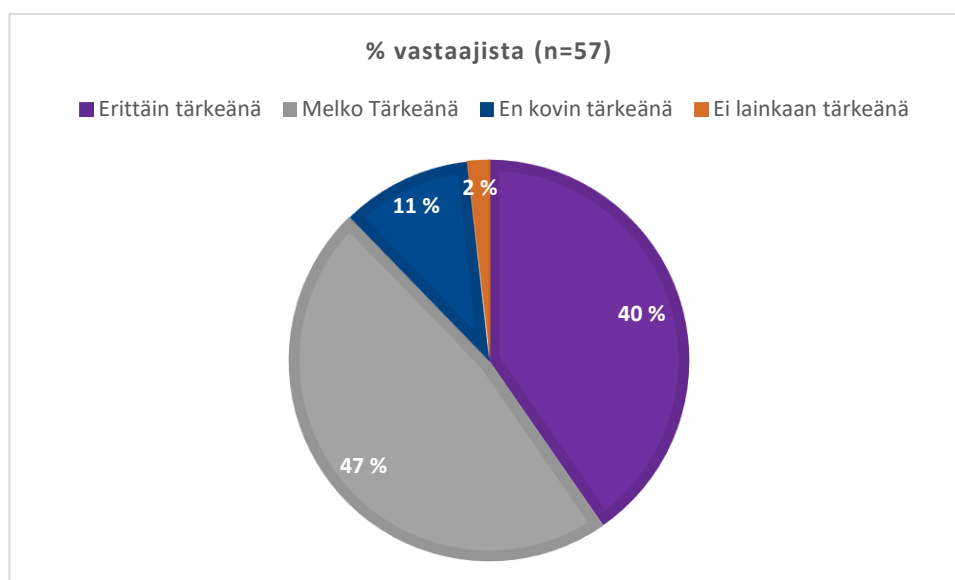

KUVIO 3. Vastaajien omistama metsätalousmaan pinta-ala yhteensä.

7.2 Vastaajien käsitykset jatkuvasta kasvatuksesta ennen JATKAS-hankkeeseen osallistumista

Koska tässä tutkimuksessa tutkittiin JATKAS-hankkeen vaikuttavuutta osallistujiin, haluttiin selvittää osallistujien mielipiteitä myös ennen hankkeen tapahtumiin osallistumista. Kysymyksillä haluttiin kartoittaa sekä osallistujien mielipiteitä, että tietotasoa jatkuvasta kasvatuksesta ennen JATKAS-hankkeeseen osallistumista.

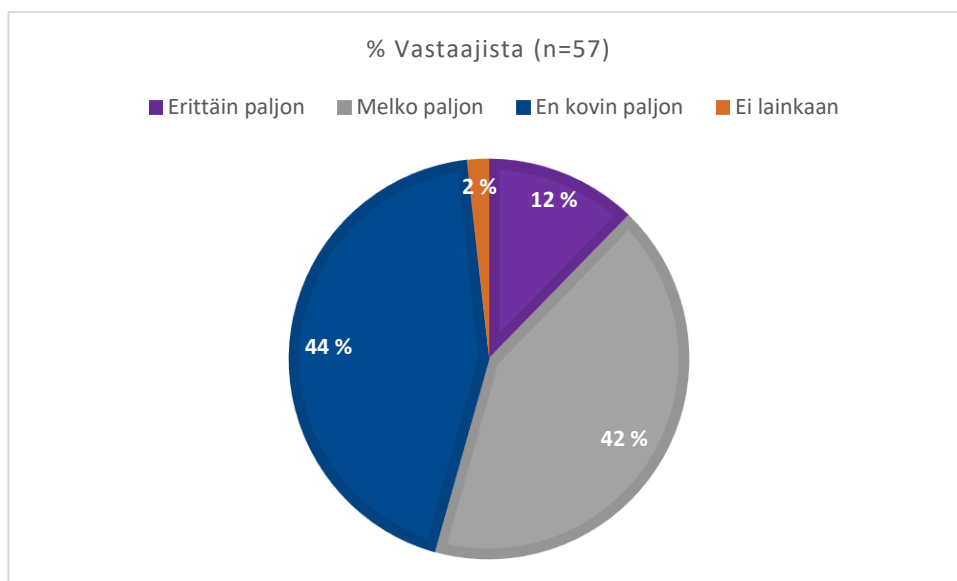
Kyselyssä selvitettiin osallistujien mielipidettä siitä, kuinka tärkeänä he pitivät luonnon monimuotoisuuden huomioimista metsänhoidon suunnittelussa (kuvio 4). Erittäin tärkeänä luonnon monimuotoisuuden huomioimista piti 40 % vastaajista ja melko tärkeänä 47 %. Tästä voidaan päätellä, että yli 80 % vastaajista oli jo valmiiksi ainakin osittain kiinnostunut metsänhoidon vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen. 11 % vastaajista ei pitänyt luonnon monimuotoisuuden huomioimista kovin tärkeänä ja 2 % ei ollut kiinnostunut lainkaan luonnon monimuotoisuudesta metsänhoidollisten suunnitelmien yhteydessä.

KUVIO 4. Osallistujien suhtautuminen luonnon monimuotoisuuteen ennen JATKAS-hankkeen koulutuksiin osallistumista.

Vastaajien pohjatietoa jatkuvasta kasvatuksesta kartoitettiin kysymällä, kuinka paljon he tiesivät jatkuvasta kasvatuksesta ennen hankkeen tapahtumiin osallistumista (kuvio 5). Vastaajista 12 %:lla oli erittäin paljon tietoa jatkuvasta kasvatuksesta jo ennen hankkeen tapahtumiin osallistumista. 42 % koki tietävänsä

jatkuvasta kasvatuksesta melko paljon, kun taas 44 % vastaajista sanoi, ettei tiennyt jatkuvasta kasvatuksesta kovinkaan paljoa. Ainoastaan 2 % kyselyyn vastanneista ei tietänyt jatkuvasta kasvatuksesta lainkaan.

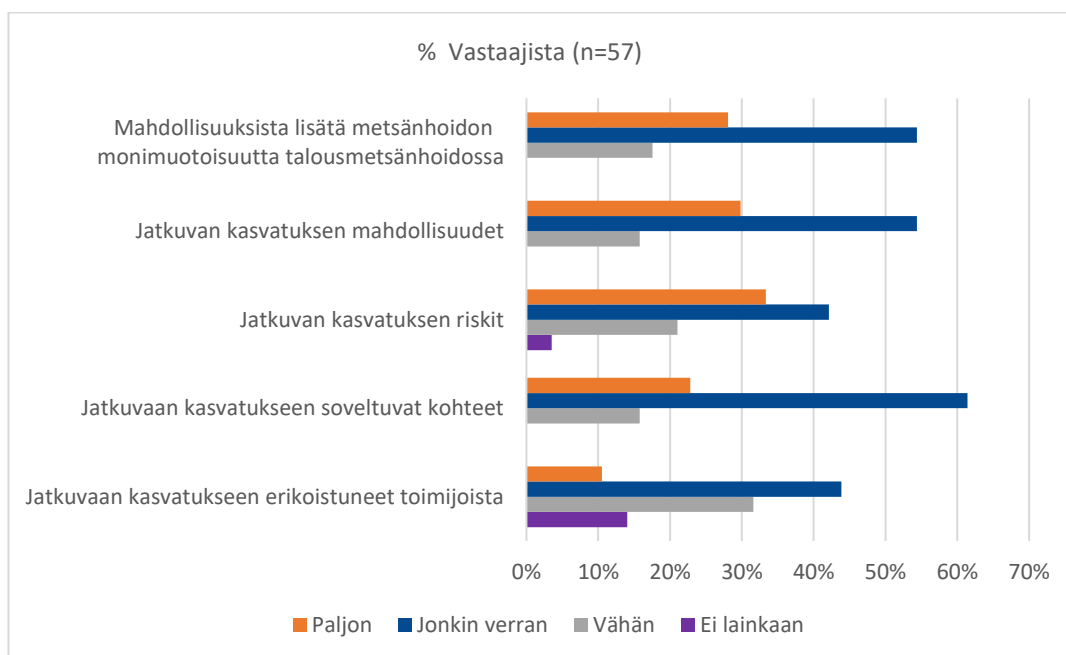
KUVIO 5. Vastaajien tietämys jatkuvasta kasvatuksesta ennen JATKAS-hankkeen koulutuksiin osallistumista.

Vastaajilta kysyttiin myös, olivatko he aiemmin hyödyntäneet jatkuvan kasvatuksen menetelmiä omassa metsänhoidossa ennen JATKAS-hankkeeseen osallistumista. Hiukan yli puolet (53 %) vastanneista oli hyödyntänyt jatkuvan kasvatuksen menetelmiä omassa metsänhoidossa, kun taas vastaavasti 47 % ei ollut soveltanut omassa metsänhoidossaan lainkaan jatkuvan kasvatuksen menetelmiä.

7.3 Osallistujien mielipiteitä hankkeeseen osallistumisen jälkeen

Toisessa osiossa keskityttiin selvittämään JATKAS-hankkeen koulutusten vaikuttavuutta osallistujiin. Tavoitteena oli selvittää, miten hyvin osallistujat olivat saaneet tietoa hankkeen tapahtumista ja kuinka se vaikutti heidän käyttäytymiseensä metsänomistajina.

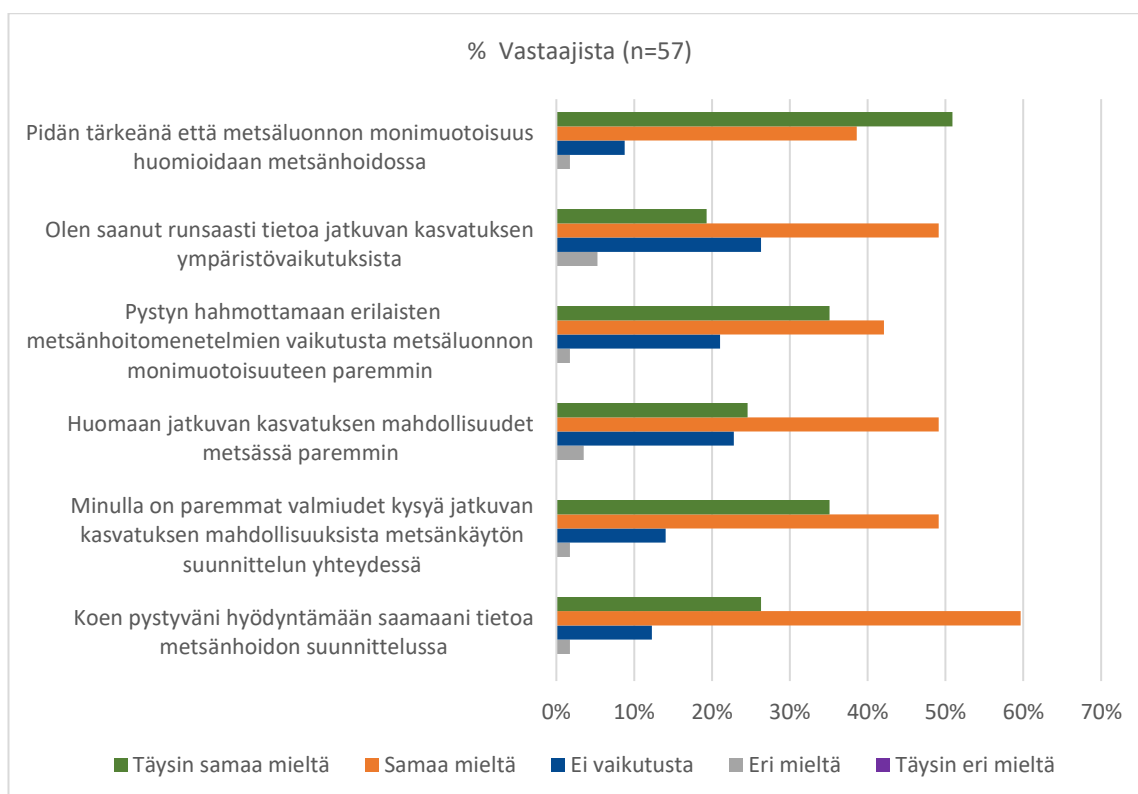
Hankkeen hyödyllisyyttä kartoitettiin kysymällä osallistujilta, kuinka paljon he kokivat saaneensa uutta tietoa jatkuvasta kasvatuksesta (kuvio 6). Kaikissa osa-alueissa yli puolet osallistujista koki saaneensa ainakin jonkin verran uutta tietoa.

KUVIO 6. Vastaajien kokemus JATKAS-hankkeen aikana saadusta uuden tiedon määrästä.

Jatkuvan kasvatuksen mahdollisuuksista paljon tietoa koki saaneensa kolmannes (30 %) ja jonkin verran yli puolet (54 %) vastanneista. Myös jatkuvaan kasvatukseen soveltuvista kohteista paljon uutta tietoa koki saaneensa 23 % vastaajista, mutta jonkin verran tietoa tunsivat saaneensa 61 % vastaajista. Osallistujat saivat hankkeen aikana tietoa myös erilaisista mahdollisuuksista lisätä luonnon monimuotoisuutta talousmetsien hoidossa. Erittäin paljon uutta tietoa tästä koki saaneensa 28 % vastaajista ja jonkin verran 54 % kyselyyn vastanneista. Jatkuvan kasvatuksen riskeistä paljon uutta tietoa koki saaneensa peräti 33 % vastaajista, mutta 4 % vastaajista koki, että tieto menetelmän riskeistä ei lisääntynyt lainkaan. Samoin jatkuvaan kasvatukseen erikoistuneista toimijoista 11 % koki saaneensa paljon tietoa, kun taas 14 % koki, etteivät he saaneet uutta tietoa tästä aiheesta lainkaan.

Koulutusten vaikutusta vastaajiin mitattiin myös esittämällä heille väittämiä, joihin he pystyivät vastaamaan joko olevansa täysin samaa mieltä, samaa mieltä, ei vaikutusta, erimieltä tai täysin erimieltä (kuviot 7). Yksikään vastaaja ei sanonut olevansa yhdenkään väittämän kanssa täysin eri mieltä.

KUVIO 7. JATKAS-hankkeen vaikuttavuus koulutuksiin osallistuneiden mielipiteisiin ja metsänkäsittelyyn.

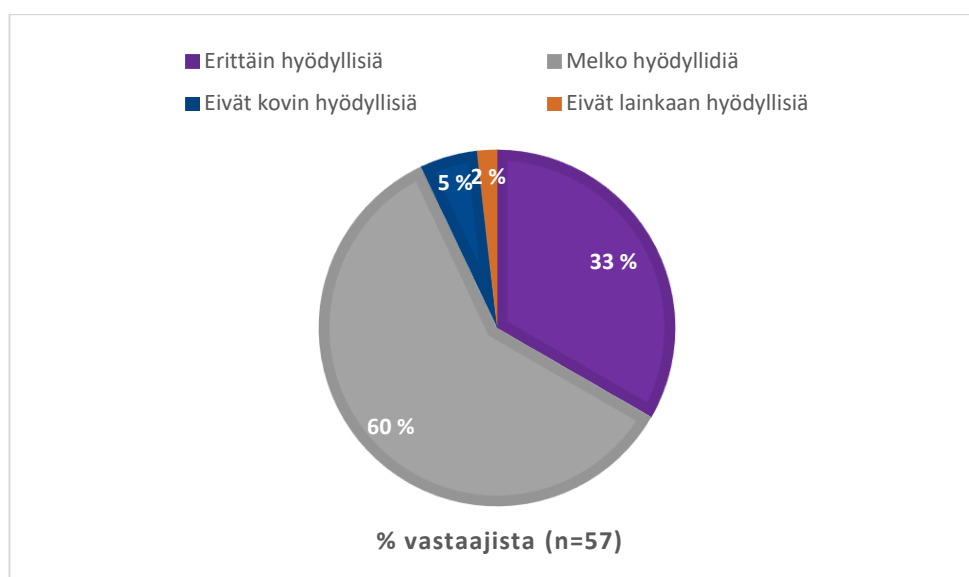
Vastanneista 15 % oli täysin samaa mieltä ja 34 % samaa mieltä siitä, että he kokivat pystyvänsä hyödyntämään saamaansa tietoa metsänhoidon suunnittelussa. 35 % oli täysin samaa mieltä ja 49 % oli samaa mieltä siitä, että heillä oli paremmat mahdollisuudet kysyä jatkuvan kasvatuksen mahdollisuuksista metsänkäytön suunnittelun yhteydessä. Vain 2 % kyselyyn vastanneista oli eri mieltä siitä, että JATKAS-hanke olisi lisännyt heidän mahdollisuuksiaan kysyä jatkuvasta kasvatuksesta metsänkäytön suunnittelun yhteydessä. Vastaajista 14 % sanoi, ettei JATKAS-hankkeella ollut vaikutusta heidän kykyynsä kysyä jatkuvan kasvatuksen mahdollisuuksista metsänkäytön suunnittelun yhteydessä.

Vastaajista 35 % oli täysin samaa mieltä ja 49 % samaa mieltä siitä, että he huomaavat jatkuvan kasvatuksen mahdollisuudet metsässä paremmin. Kysyttäessä pystyivätkö vastaajat hahmottamaan erilaisten metsänhoitomenetelmien vaikutusta metsäluonnon monimuotoisuuteen paremmin 35 % vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 42 % samaa mieltä. 21 % vastasi, etteivät he huomaneet vaikutusta ja 2 % oli erimieltä siitä, että he hahmottaisivat metsänhoitomenetelmien vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen aikaisempaa paremmin.

Vastaajista 19 % sanoi olevansa täysin samaa mieltä ja 49 % samaa mieltä siitä, että he ovat saaneet runsaasti uutta tietoa jatkuvan kasvatuksen vaikutuksista ympäristöön. Kyselyyn osallistuneista 5 % oli erimieltä siitä, että he olisivat saaneet runsaasti tietoa jatkuvan kasvatuksen ympäristövaikutuksista. Loput 26 % koki, ettei hankkeen koulutuksilla ollut vaikutusta heidän tietoonsa jatkuvan kasvatuksen ympäristövaikutuksista.

Vastaajilta kysyttiin myös mielipidettä siitä pitävätkö he metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimista tärkeänä metsänhoidon yhteydessä. Hiukan reilu puolet vastaajista oli täysin samaa mieltä, että he pitävät metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimista tärkeänä metsänhoidon yhteydessä. Samaa mieltä siitä oli 39 % vastaajista. Kun vastaajilta kysyttiin aiemmin (kuvio 4) miten he suhtautuvat luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen metsänhoidon yhteydessä ennen hankkeeseen osallistumista vain 40 % piti sitä erittäin tärkeänä ja 47 % melko tärkeänä.

Kyselyyn osallistuneita pyydettiin vastamaan, kuinka hyödyllisiksi he kokivat JATKAS-hankkeen koulutukset (kuvio 8). Reilu enemmistö vastasi, että he pitivät koulutusta joko erittäin hyödyllisenä (33 %) tai melko hyödyllisenä (60 %). Vastaajista 5 % koki kuitenkin, etteivät koulutukset olleet kovin hyödyllisiä ja 2 % ei pitänyt JATKAS-hankkeen koulutuksia lainkaan hyödyllisinä.

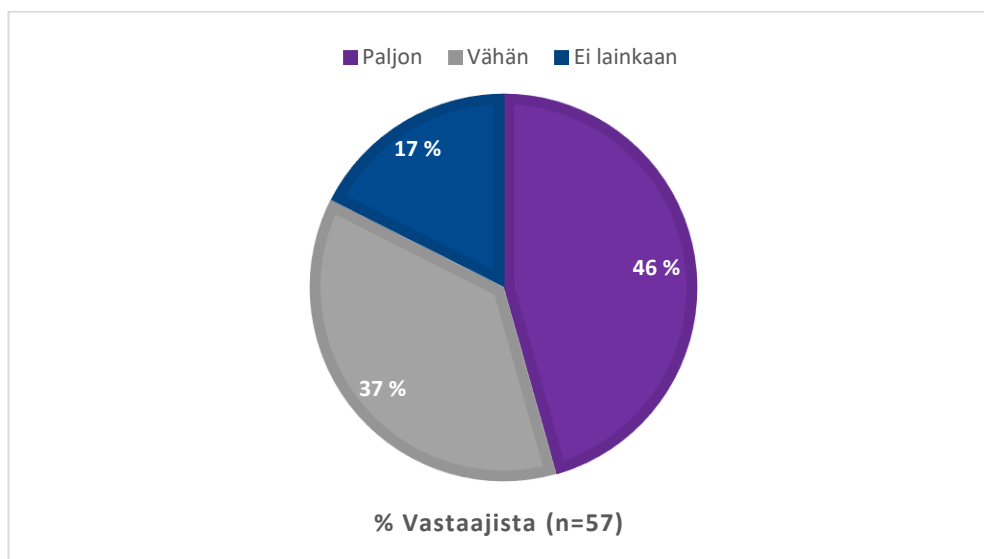

KUVIO 8. JATKAS-hankkeen koulutusten hyödyllisyys

Ristiintaulukoinnissa huomataan, että alle 35-vuotiaista, 36–45-vuotiaista sekä 56–65-vuotiaista 100 % vastasi, että JATKAS-hankkeen koulutukset ovat olleet

joko erittäin tai melko hyödyllisiä. Myös 46–55-vuotiaiden keskuudessa 90 % vastanneista piti hankkeen koulutuksia joko erittäin tai melko hyödyllisinä. Eniten hajontaa oli yli 75-vuotiaiden joukossa, joista vain 75 % piti hankkeen koulutuksia joko erittäin tai melko hyödyllisinä. Lisäksi ristiintaulukoinnista selviää, että eniten omasta ammattiluokasta erittäin hyödyllisiksi hankkeen koulutukset arvioivat muut yrittäjät. Silti kaikissa ammattiluokissa vähintään 80 % vastaajista oli sitä mieltä, että JATKAS-hankkeen koulutukset olivat joko erittäin tai melko hyödyllisiä.

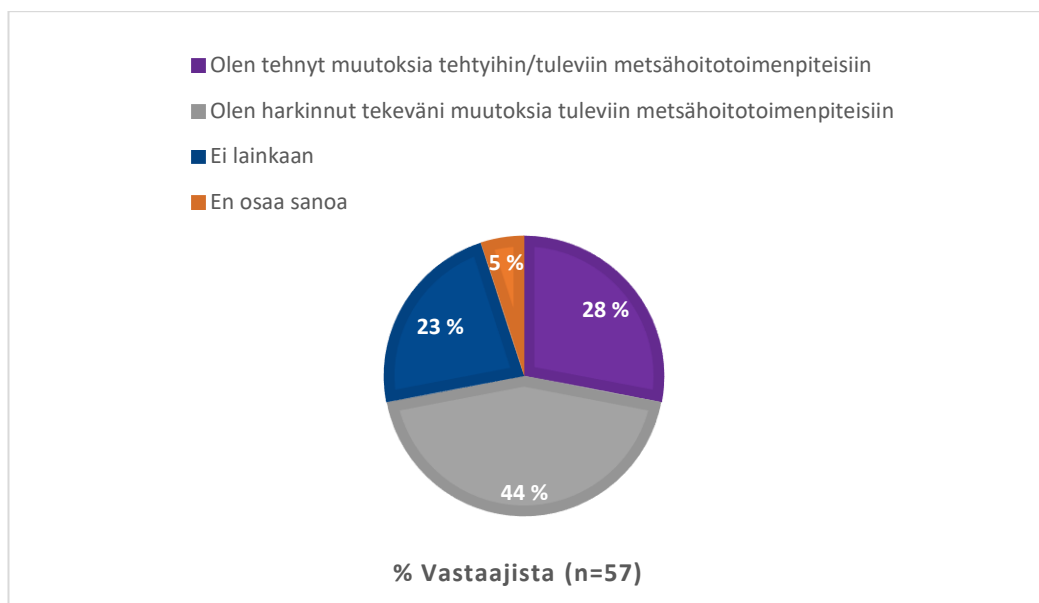
Tutkimuksessa haluttiin myös selvittää, kuinka paljon osallistujat kokivat JATKAS-hankkeen lisänneen heidän kiinnostustaan jatkuvaan kasvatukseen (kuvio 9). Hiukan alle puolet (46 %) vastasi että JATKAS hanke on lisännyt paljon heidän kiinnostustaan jatkuvaan kasvatukseen. Vastanneista 37 % koki, että hankkeen koulutukset lisäsivät heidän kiinnostustaan jatkuvaan kasvatukseen vain vähän. Loput 17 % koki, ettei heidän kiinnostuksensa jatkuvaan kasvatukseen lisääntynyt hankkeen aikana lainkaan.

KUVIO 9. JATKAS-hankkeen vaikutus vastaajien kiinnostuksen jatkuvasta kasvatuksesta.

Kartoitettaessa hankkeen vaikutusta metsänomistajien toimintaan, kysyttiin osallistujilta, oliko JATKAS-hankkeen aikana saatu tieto vaikuttanut heidän metsänhoitotoimenpiteisiinsä (kuvio 10). 28 % vastasi, että he ovat jo tehneet muutoksia joko tehtyihin tai tuleviin metsänhoitotoimenpiteisiin ja 44 % vastaajista oli harkinnut sitä. 23 % vastasi, ettei hankkeen aikana saatu tieto ollut vaikuttanut

heidän metsänhoitotoimenpiteisiinsä tai suunnitelmiin lainkaan ja 5 % ei osannut sanoa onko hankkeen aikana saadulla tiedolla ollut vaikutusta. Ristiintaulukoinnin perusteella nähdään, että kaikki vastaajat, jotka ovat joko tehneet tai aikoneet tehdä muutoksia omistamiensa metsien hoitotoimenpiteisiin ovat myös joko samaa- tai täysin samaa mieltä siitä, että metsäluonnon monimuotoisuuden huomioiminen metsänhoitotoimenpiteiden yhteydessä on tärkeää.

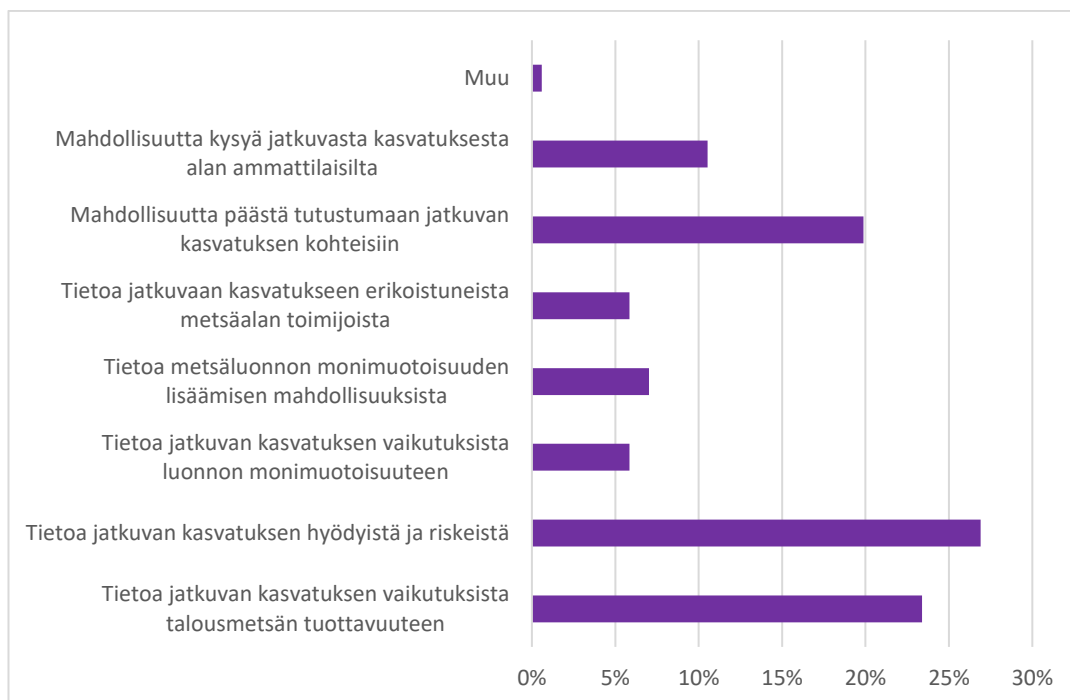
KUVIO 10. Jatkas-hankkeen aikana saadun tiedon vaikutus osallistujien tuleviin tai tehtyihin metsänhoitotoimenpiteisiin.

7.4 Palaute hankkeen onnistumisesta

Kyselylomakkeen viimeisessä osiossa selvitettiin osallistujien tyytyväisyyttä JATKAS-hankkeen koulutuksiin sekä mahdollisia kehitysehdotuksia vastaaviin hankkeisiin tulevaisuudessa.

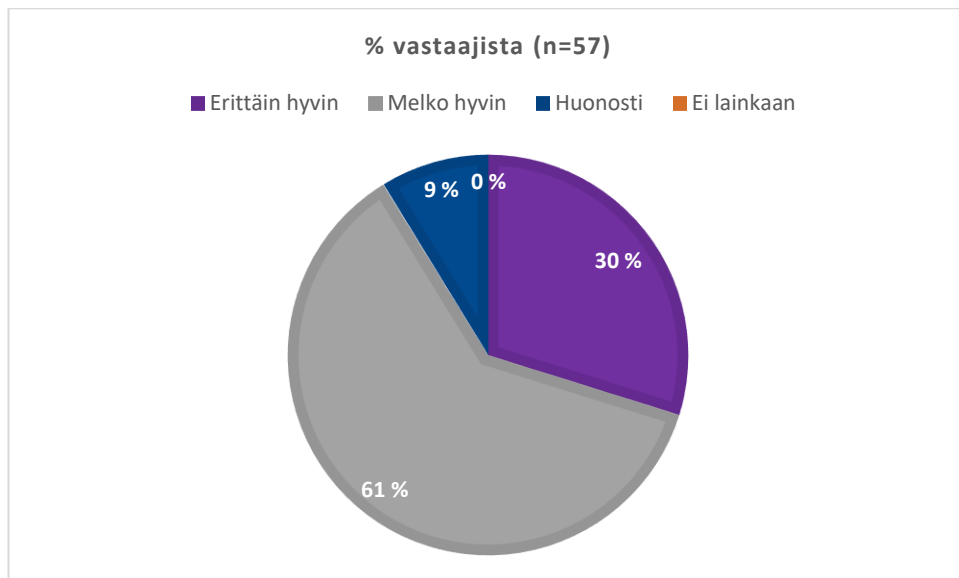
Selvitettäessä osallistujien odotuksia hanketta kohtaan, heitä pyydettiin valitsemaan kolme tärkeintä asiaa mitä he odottivat hankkeelta (kuvio 11). Eniten odotettiin tietoa jatkuvan kasvatuksen hyödyistä ja riskeistä. Tätä mieltä oli lähes kolmannes (27 %) vastaajista Toiseksi eniten toivottiin tietoa jatkuvan kasvatuksen vaikutuksista talousmetsän tuottavuuteen, jonka merkitsi 23 % vastaajista. Viidesosa tutkimukseen osallistuneista toivoi pääsevänsä tutustumaan jatkuvan kasvatuksen kohteisiin hankkeen aikana. Kun vastaajia pyydettiin tarkentamaan

mitä muuta he odottivat koulutuksilta, vastauksista nousi esille toive kuulla jatkuvan kasvatuksen taloudellisesta tuloksesta.

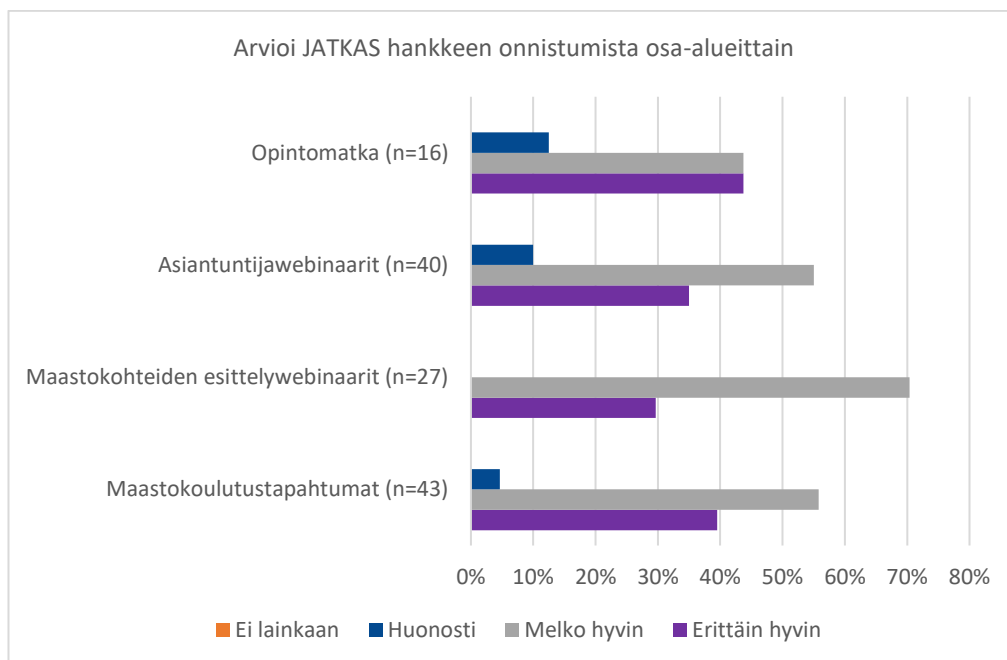
KUVIO 11. Osallistujien odotukset JATKAS-hankkeesta.

Tiedustellessa, kuinka hyvin jatkas hanke vastasi osallistujien odotuksia (kuvio 12). Noin kolmasosa (30 %) vastaajista oli sitä mieltä, että hanke vastasi heidän odotuksiaan erittäin hyvin. Vastaajista 61 % taas koki, että JATKAS-hanke vastasi odotuksia melko hyvin. Loput 9 % koki, että jatkas hanke vastasi heidän odotuksiaan huonosti. Kukaan kyselyyn vastanneista ei kuitenkaan ollut sitä mieltä, etteikö hanke olisi vastannut heidän odotuksiaan lainkaan. Ristiin taulukon perusteella huomataan että 56–75-vuotiaiden joukossa on eniten niitä vastaajia, jotka kokivat, että hanke vastasi heidän odotuksiaan erittäin hyvin. Prosentuaalisesti omasta ikäluokastaan tyytyväisimpiä olivat kuitenkin yli 75-vuotiaat, joista yli puolet koki JATKAS-hankkeen vastanneen heidän odotuksiaan erittäin hyvin. Kaikissa ikäluokissa enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että hankkeen koulutukset onnistuivat joko erittäin tai melko hyvin.

KUVIO 12. JATKAS-hankkeen onnistuminen osallistujien odotuksiin nähden

Vastaajilta pyydettiin myös mielipidettä tapahtumien onnistumisesta osa-alueittain. Tässä huomioitiin vain kyseisen tyyppiseen tilaisuuteen osallistuneiden mielipiteet (kuvio 13). Parhaiten osallistujien mielestä onnistuivat maastokohteiden esittelywebinaarit. Yli puolet (70 %) oli sitä mieltä, että maastokohteiden esittelywebinaarit onnistuivat erittäin hyvin ja lähes kolmannes (30 %) vastasi niiden onnistuneen melko hyvin.

Kuvio 13. Tapahtumien onnistuminen vastaajien mielestä osa-alueittain.

Kun lomakkeessa kysyttiin sanallisesti missä hanke vastaajien mielestä onnistui hyvin, esiin nousi erityisesti maastokäyntien onnistuneisuus sekä monipuolinen ja laadukas asiasisältö jatkuvan kasvatuksen hyödyistä, haitoista sekä vaikutuksista. Osa vastaajista sanoi myös koulutusten vaikuttaneen heidän näkemukseensä jatkuvasta kasvatuksesta positiivisesti.

Vastaavasti kun kysyttiin mitä kehitettävää JATKAS-hankkeen tilaisuuksissa olisi, erityisesti jatkuvan kasvatuksen taloudelliseen puoleen toivottiin enemmän tietoa. Lisäksi toivottiin enemmän maastokohteita, joissa jatkuvaa kasvatusta on toteutettu yli kymmenen vuotta. Monet toivoivat myös, että JATKAS-hankkeen tyyppisiä koulutuksia olisi tarjolla enemmän ja niitä tuotaisiin paremmin metsänomistajien tietoisuuteen.

Viimeisenä vastaajilta kysyttiin vielä, suosittelisivatko he JATKAS-hanketta ystävilleen. Yli puolet (68 %) vastasi suosittlevansa koulutusta myös ystävilleen. JATKAS-hankkeen koulutuksia ehkä suosittelisi 28 % vastanneista ja vain 4 % ei suosittelisi koulutuksia ystävälleen lainkaan.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää JATKAS-hankkeen koulutustilaisuuksien onnistumista ja vaikutuksia osallistujiin. Opinnäytetyöllä haluttiin karvoittaa onnistuiko JATKAS-hanke tavoitteissaan lisätä osallistujien tietoa ja kiinnostusta jatkuvasta kasvatuksesta. Lisäksi selvitettiin osallistujien tyytyväisyyttä hankkeen toteutukseen.

Tuloksia tarkastellessa on huomioitava, että kyselyyn vastanneiden lukumäärä jäi harmillisen alhaiseksi eikä tuloksia voida suoraan yleistää koko osallistujakuntaan. Vastaajien pieni määrä aiheutti erityisen paljon ongelmia ristiintaulukoinnissa, jossa tutkittavien ryhmien koko jää todella pieneksi. Tutkimuksesta saatu tieto on silti merkittävää selvitettäessä JATKAS-hankkeen onnistuneisuutta ja vaikutuksia osallistujiin.

Vaikka vastaajien joukossa oli selkeästi eniten eläkeläisiä sekä vanhempiin ikäluokkiin kuuluvia, noudattaa saatu ikäjakauma yleisesti suomalaisten metsänomistajien hajontaa, siten, että suurin osa vastaajista on yli 65-vuotiaita ja nuoremmat metsänomistajat ovat selkeässä vähemmistössä. Vastaajien joukossa on myös hyvin laajasti edustettuna erikokoisten metsätilojen omistajia sekä sellaisia osallistujia, jotka eivät tällä hetkellä omista metsämaata lainkaan. Sukupuolijakauma jäi kuitenkin hyvin epätasaiseksi ja selkeä enemmistö vastaajista oli miehiä. Myös maa- ja metsätalousyrittäjiä oli vastaajien joukossa valitettavan vähän. Tulevaisuudessa voitaisiin pohtia kuinka, vastaavia hankkeita saataisiin markkinoitua paremmin metsätalousyrittäjille.

JATKAS-hankkeen tavoitteisiin kuului muun muassa lisätä metsänomistajien sekä pienmetsäyrittäjien tietoa jatkuvan kasvatuksen menetelmistä sekä kannustaa metsänomistajia siirtämään omia metsäkohteitaan jatkuvaan kasvatukseen siltä osin, kun se on järkevää ja mahdollista. Jatkuvan kasvatuksen lisäksi haluttiin lisätä tietoa siitä, miten metsäluonnon monimuotoisuutta voidaan huomioida metsänhoidon yhteydessä.

Jatkuvan kasvatuksen kohteista ja mahdollisuuksista kaikki vastaajat kokivat saaneensa ainakin vähän, mutta suurimmaksi osaksi joko paljon tai melko pal-

jon tietoa. Myös luonnon monimuotoisuutta lisäävistä keinoista kaikki vastaajat sanoivat oppineensa ainakin vähän. Enemmän hajontaa näkyi vastauksissa, joissa selvitettiin saadun tiedon määrää jatkuvan kasvatuksen riskeistä tai jatkuvaan kasvatukseen erikoistuneista toimijoista. Etenkin jatkuvaan kasvatukseen erikoistuneista toimijoista osa vastaajista tunsu saaneensa tietoa jonkin verran, mutta lähes 15 % oli myös sitä mieltä, etteivät he olleet saaneet uutta tietoa aiheesta lainkaan. Osittain vastausten suuri hajonta koulutusten aikana saadusta uudesta tiedosta voi selittyä myös sillä, etteivät kaikki osallistujat ole osallistuneet samoihin tapahtumiin.

Vastaajat olivat suurimmaksi osaksi sitä mieltä, että hankkeen aikana saatu tieto oli sellaista mitä he pystyvät myös itse hyödyntämään metsänhoidon suunnittelun yhteydessä. Lähes puolet vastaajista koki, että heillä on hankkeen jälkeen paremmat valmiudet kysyä jatkuvan kasvatuksen mahdollisuuksista metsän suunnittelun yhteydessä ja että he pystyvät löytämään jatkuvaan kasvatukseen soveltuvia kohteita maastossa paremmin.

Iso osa vastaajista oli myös ainakin harkinnut tekevänsä muutoksia omistamiensa metsien hoitosuunnitelmaan JATKAS-hankkeen aikana saamiensa tietojen pohjalta. Sen lisäksi lähes kolmannes oli jo muuttanut omien metsiensä hoitosuunnitelmia tai tehtyjä toimenpiteitä saatujen tietojen perusteella. Tulevaisuudessa vastaavissa tutkimuksissa olisi hyödyllistä esittää jatkokysymyksiä siitä, miten hanke on vaikuttanut tehtyihin muutoksiin tai mitä asioita osallistujat ovat harkinneet tehtäväksi omilla metsäkuvioilla hankkeen koulutusten ansiosta. Tämän tutkimuksen pohjalta ei voida suoraan sanoa minkälaisia tehty muutokset ovat, mutta ristiintaulukoinnin ansiosta huomataan, että muutoksia tehneet tai ainakin harkinneet metsänomistajat pitävät luonnon monimuotoisuuden huomioimista metsän käsittelyn yhteydessä tärkeänä.

Vastaajista suurin osa sanoi JATKAS-hankkeen lisänneen heidän kiinnostustaan jatkuvaan kasvatukseen ainakin vähän. Hanke näyttää myös vaikuttaneen positiivisesti osallistujien mielipiteisiin luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Kun tutkimuksessa vertailtiin, miten vastaajat mielestään suhtautuivat esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ennen JATKAS-hanketta ja sen jälkeen, huomataan että suurempi osa pitää luonnon monimuotoisuuden

huomioon ottamista erittäin tärkeänä. Tämän kysymyksen kanssa hiukan epätarkkuutta aiheuttaa kuitenkin jälkimmäisen kysymyksen asettelu. Kysymys, joka mittasi vastaajien mielipidettä metsäluonnon monimuotoisuuden huomioidusta metsänhoidossa JATKAS-hankkeen jälkeen sisälsi vaihtoehdon ”Ei vaikutusta” sen sijaan, että vastaajat olisivat voineet olla väitteen kanssa vain joko samaa tai eri mieltä. Tämä johti siihen että ”Ei vaikutusta” vastanneiden ryhmään kuuluvilla vastaajilla saattoi alun perin olla aiheesta hyvin eriäviä mielipiteitä, mutta heidän mielipiteensä ei muuttunut hankkeen koulutustilaisuuksien aikana.

Vastausten perusteella JATKAS-hanke on selvästi onnistunut asettamissaan tavoitteissa hyvin. Tuloksia tarkastellessa on kuitenkin muistettava, että kyselyyn on saattanut herkemmin vastata sellaiset osallistujat, joiden kokemus hankkeesta on ollut positiivinen.

Osallistujat odottivat JATKAS-hankkeen tarjoavan heille tietoa jatkuvasta kasvatuksesta, sekä sen hyödyistä ja riskeistä. Lisäksi mahdollisuus päästä tutustumaan jatkuvan kasvatuksen kohteisiin oli monille osallistujille yksi tärkeimmistä odotuksista. Silti osa oli myös kiinnostunut luonnon monimuotoisuuteen liittyvästä tiedosta sekä jatkuvan kasvatuksen vaikutuksista siihen. Moni vastaaja halusi myös kuulla jatkuvaan kasvatukseen erikoistuneista toimijoista ja oli kiinnostunut mahdollisuudesta päästä kysymään jatkuvasta kasvatuksesta alan ammattilaiselta. Lisäksi selvisi, että jatkuvan kasvatuksen taloudellinen puoli kiinnosti osaa vastanneista.

Reilusti suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että JATKAS-hanke onnistui vastaamaan heidän odotuksiaan joko hyvin tai erittäin hyvin. Voidaan siis todeta, että reilu enemmistö oli ainakin jokseenkin tyytyväisiä niihin koulutustilaisuuksiin mihin he osallistuivat. Tämä näkyy myös kysymyksessä, jossa vastaajia pyydettiin arvioimaan hankkeen tapahtumien onnistuminen osa-alueittain. Kaikissa tapahtumaluokissa reilusti yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että tapahtumat onnistuivat joko hyvin tai melko hyvin. Huomion arvoista on myös se, että yli puolet vastaajista suosittelisi JATKAS-hankkeen tapahtumia ystävilleen.

Tyytyväisyys koulutuksiin ei myöskään näytä olevan sidottuna ikään tai ammattiryhmään. Tehdyn ristiin analysoinnin perusteella kaikissa ammatti- ja ikäluokissa suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että hankkeen koulutukset ovat vastanneet heidän odotuksiaan joko hyvin tai erittäin hyvin.

Vastauksia tarkastellessa käy ilmi, että jatkuvan kasvatuksen taloudellisesta tuottavuudesta voisi olla enemmän tietoa. Saattaa olla, että jatkuvan kasvatuksen taloudellinen puoli ei ole tullut esiin kaikissa hankkeen tapahtumissa, joten sitä voitaisiin lisätä osaksi myös sellaisia aiheita, joiden pääpaino ei ole metsänhoidon taloudellisessa näkökulmassa. Myös käyntejä vanhemmilla jatkuvan kasvatuksen metsäkohteilla toivottiin lisää tuleviin hankkeisiin. Tulevaisuudessa tämä saattaa olla helpompaa, mutta toistaiseksi jatkuva kasvatusta on ollut metsälain piirissä sallittua vasta vuodesta 2014 joten yli 10-vuotiaat jatkuvan kasvatuksen kohteet ovat pääasiassa tutkimusmetsiä. Tulevien hankkeiden markkinoinnissa voitaisiin miettiä, kuinka myös metsäalan yrittäjiä saataisiin kiinnostamaan vastaavista koulutustapahtumista.

LÄHTEET

- Dahler-Larsen, P. 2005. Vaikuttavuuden arviointi. Hyvät käytännöt Menetelmä-käsikirja. Stakes 2005. Hakupäivä 9.11.2022.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77071/vaikuttavuuden_arv.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Hallberg, A. 2020 Kirjallisuuskatsaus Suomalaisesta metsänomistuksesta ja metsänomistajista. Opinnäytetyö. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/355577/ARJA_HALLBERG.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- JATKAS – Jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin. Hankkeen sivusto. Viitattu 15.1.2023. <https://projects.tuni.fi/jatkas/>
- Karppinen H, Hänninen, H & Horne, P. 2020. Suomalainen metsänomistaja 2020, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus, 30/2020, Luonnonvarakeskus, Helsinki, ladattavissa: <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/545837>
- Satoniitty, A. 2022. Havaintoja pirkanmaalaisten metsänomistajien näkemyksistä jatkuvan metsänkasvatuksen menetelmään. Opinnäytetyö. Tampereen Ammattikorkeakoulu.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/752785/Satoniitty_Annina.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Tolonen, V. 2021. Maaseudun kehittämishankkeiden vaikuttavuuden arviointi Pohjois-Pohjanmaalla. Kyselytutkimus projektipäälliköille. Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/501293/Tolonen%20opinn%c3%a4ytety%c3%b6%20OK.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Valkonen, S. 2017. Metsän jatkuvasta kasvatuksesta. Helsinki: Metsäkustannus.
- Valkonen, S. 2014. Eirakenteisen metsän kasvatusta. Teoksessa: Huuskonen, S., Hynynen, J. & Valkonen, S. (toim.) Metsän kasvatusta – menetelmät ja kannattavuus. Helsinki: Metsäkustannus.

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje

Tervetuloa vastaamaan JATKAS-hankkeen vaikuttavuuskyselyyn!

Olette osallistuneet Tampereen ammattikorkeakoulun järjestämään JATKAS jatkuvaa kasvatusta Pirkanmaan metsiin hankkeeseen vuosien 2020–2022 välisenä aikana. Pyytäisin teiltä nyt mielipidettä JATKAS-hankkeesta sekä sen vaikuttavuudesta. Mielipiteenne on tärkeä osa JATKAS-hankkeen vaikuttavuuden seuranta ja auttaa kehittämään vastaavia koulutushankkeita tulevaisuudessa.

Kyselyn tulokset käsitellään anonyymisti. Tulosten pohjalta tehdään opinnäytetyö, jossa kartoitetaan JATKAS-hankkeen vaikuttavuutta osallistujiin, sekä hankkeen onnistumista yleisesti. Opinnäytetyön tekijänä toimii metsätalousinsinööriopiskelija Veera Karvonen Tampereen ammattikorkeakoulusta.

Vastauslomake on auki 15.9.2022 asti ja pääsette vastaamaan siihen viestin mukana tulevasta linkistä.

<http://lomake.tamk.fi/lomakkeet/33260/lomake.html>

Olemme kiitollisia kaikista vastauksista.

Ystävällisin terveisin:

Veera Karvonen

Veera.karvonen@tuni.fi

Liite 2. Kysely lomake

Kenttä 1

Sukupuoli *

Ammatti *

Ikä *

Omistamien metsätilojen kokonaispinta-ala (hehtaareina) ? *

Kuinka moneen JATKAS-hankkeen metsäkoulutuspäivään olet osallistunut

? *

Kuinka moneen JATKAS-hankkeen asiantuntija webinaariin olet osallistunut ? *

Kuinka moneen JATKAS-hankkeen maastokohteiden esittelywebinaariin olet osallistunut ? *

Osallistuitko JATKAS-hankkeen koulutusmatkalle Pohjois-Suomeen

- * 8. Kyllä
 Ei

Kuinka paljon tiesit jatkuvasta kasvatuksesta ennen hankkeeseen osallistumista

- * 9. Erittäin paljon
 Melko paljon
 En kovin paljon
 En lainkaan

Kuinka tärkeänä pidit luonnon monimuotoisuuden huomioista metsänhoidossa ennen JATKAS-hankkeeseen osallistumista

- * 10. Erittäin tärkeänä
 Melko tärkeänä
 En kovin tärkeänä
 En lainkaan tärkeänä

Olitko hyödyntänyt jatkuvan kasvatuksen menetelmiä metsänhoidossa ennen JATKAS-hankkeeseen osallistumista ?

- * 11. Kyllä
 Ei

Seuraava >>

Kenttä 2

Kuinka paljon olet saanut uutta tietoa seuraavista asioista JATKAS-hankkeen aikana

	Paljon	Jonkin verran	Vähän	En lainkaan
* Jatkuvaan kasvatukseen erikoistuneista toimijoista	☐	☐	☐	☐
* Jatkuvaan kasvatukseen soveltuvista kohteista	☐	☐	☐	☐
* Jatkuvan kasvatuksen riskeistä	☐	☐	☐	☐
* Jatkuvan kasvatuksen mahdollisuuksista	☐	☐	☐	☐
* Mahdollisuuksista lisätä metsänhoidon monimuotoisuutta talousmetsänhoidossa	☐	☐	☐	☐

Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat mielipidettäsi JATKAS-hankkeen jälkeen ?

	Täysin sa
* Koen pystyväni hyödyntämään saamaani tietoa metsänhoidon suunnittelussa	(
* Koen että minulla on paremmat valmiudet kysyä jatkuvan kasvatuksen mahdollisuuksista metsänkäytön suunnittelun yhteydessä	(
* Huomaan jatkuvan kasvatuksen mahdollisuudet metsässä paremmin	(
* Pystyn hahmottamaan erilaisten metsänhoitomenetelmien vaikutusta metsäluonnon monimuotoisuuteen paremmin	(
* Olen saanut runsaasti tietoa jatkuvan kasvatuksen ympäristövaikutuksista	(
* Pidän tärkeänä että metsäluonnon monimuotoisuus huomioidaan metsänhoidossa	(

Onko JATKAS-hanke vaikuttanut näkemyksiisi jatkuvasta kasvatuksesta

Ei Kyllä Miten?

* 14.

Ovatko JATKAS-hankkeen koulutukset olleet mielestäsi *

--Valitse tästä--

Onko JATKAS-hanke lisännyt kiinnostustasi jatkuvaan kasvatukseen *

--Valitse tästä--

Onko JATKAS-hankkeen aikana saamasi tieto vaikuttanut omistamiesi metsien hoitotoimenpiteiden suunnitteluun ? *

--Valitse tästä--

<< Edellinen

Seuraava >>

Kenttä 3

Mitä odotit JATKAS-hankkeen koulutuksista? (Valitse 3 tärkeintä) *

- Tietoa jatkuvan kasvatuksen vaikutuksista talousmetsän tuottavuuteen
- Tietoa jatkuvan kasvatuksen hyödyistä ja riskeistä
- Tietoa jatkuvan kasvatuksen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen
- Tietoa metsäluonnon monimuotoisuuden lisäämisen mahdollisuuksista
- Tietoa jatkuvaan kasvatukseen erikoistuneista metsäalan toimijoista
- Mahdollisuutta päästä tutustumaan jatkuvan kasvatuksen kohteisiin
- Mahdollisuutta kysyä jatkuvasta kasvatuksesta alan ammattilaisilta
- Muu

Muu, mikä ?

JATKAS-hankkeen koulutukset vastasivat odotuksiasi

- * 19. Erittäin hyvin
 Melko hyvin
 Huonosti
 Ei lainkaan

Arvioi JATKAS hankkeen onnistumista osa-alueittain

	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Huonosti	Ei lainkaan	En osallistunut
* Maastokoulutustapahtumat	☐	☐	☐	☐	☐
* Maastokohteiden esittelywebinaarit	☐	☐	☐	☐	☐
* Asiantuntijawebinaarit	☐	☐	☐	☐	☐
* Opintomatka	☐	☐	☐	☐	☐

Missä JATKAS-hanke onnistui hyvin?

Mitä kehitettävää huomasit JATKAS-hankkeen koulutuksissa

Suosittelisitko JATKAS-hankkeen koulutuksia ystävällesi *

--Valitse tästä--

<< Edellinen

Seuraava >>